

Phép công

Hai số đều dương

$$\begin{array}{r}
00000111 & 7 \\
+ 00000100 & + 4 \\
\hline
00001011 & 11
\end{array}$$

Dạng thật, kết quả đúng

Độ lớn số âm lớn hơn

$$\begin{array}{r} 00010000 & 16 \\ + 11101000 & + -24 \\ \hline 11111000 & -8 \end{array}$$

Số âm dạng bù-2

Độ lớn số dương lớn hơn

00001111 15

$$+ 11111010$$
 $+ -6$
Bỏ số nhớ → 1 00001001 9

Dạng thật, kết quả đúng

Hai số đều âm

Số âm dạng bù-2

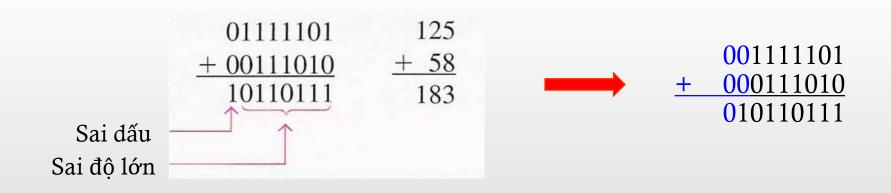
→ Bỏ số nhớ khi cộng 2 số có dấu dạng bù 2

• Tràn (overflow)

Khi kết quả của phép toán vượt ra ngoài tầm giá trị, kết quả sẽ sai. Để kết quả đúng, ta phải mở rộng (bit) dấu thêm 1-bit.

• Phép trừ

- o Phép toán A B tương đương A + (–B), nghĩa là ta thay đổi dấu của B rồi cộng với A.
- o Dấu của số nhị phân (dương hoặc âm) được thay đổi bằng cách lấy bù-2.
- o Thí dụ:

00000100 (+4) có bù-2 là 111111100 (-4).

11101101 (-19) có bù-2 là 00010011 (+19).

- o Như vậy, A B = A + (bù-2 của B).
- o Ta thực hiện 4 thí dụ sau:

(a) 00001000 - 00000011

(b) 00001100 - 11110111

(c) 11100111 - 00010011

(d) 10001000 - 11100010

$$8 - 3 = 5$$

Bỏ số nhớ \rightarrow 1 00000101

$$12 - (-9) = 12 + 9 = 21$$

$$\begin{array}{r} 00001100 \\ + 00001001 \\ \hline 00010101 \end{array}$$

(c)
$$11100111 - 00010011$$

(-25) $-19 = -44$

$$\begin{array}{c} & 11100111 \\ + & 11101101 \\ \hline \text{Bỏ số nhớ} & \rightarrow & \textbf{1} & \textbf{11010100} \\ \end{array}$$

(d)
$$10001000 - 11100010$$

(-120) - (-30) = -90

$$\begin{array}{r} 10001000 \\ + 00011110 \\ \hline 10100110 \end{array}$$

• Phép nhân

5 bước thực hiện phép nhân:

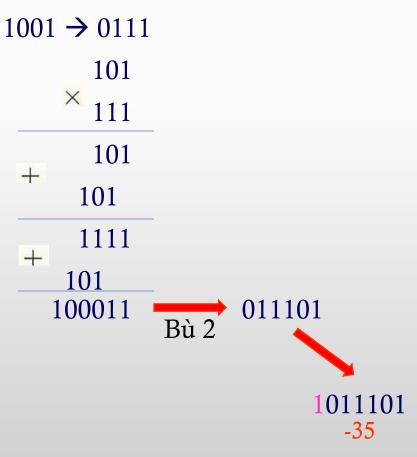
- Xác định dấu của số bị nhân (multiplicand) và số nhân (multiplier), nếu cùng dấu tích (product) sẽ dương, ngược lại tích sẽ âm.
- Đổi số âm (đang là dạng bù-2) thành dạng thật.
- Tạo các tích riêng phần (chỉ xét các bit xác định độ lớn).
- Cộng liên tiếp các tích riêng phần để có tích kết quả.
- Nếu bit dấu ở bước 1 là âm, lấy bù-2 tích kết quả. Nếu bit dấu là dương, tích kết quả là dạng thật. Ghép bit dấu vào kết quả sau cùng.

Thí dụ: Nhân 2 số có dấu 5 và -7.

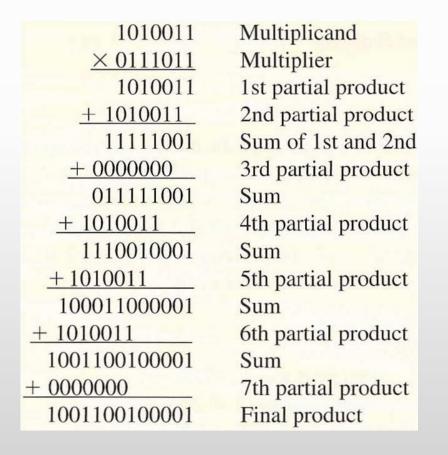
- 1. Bit dấu của số bị nhân (5 0101) và số nhân (-7 1001) là 0 và 1. Bit dấu của tích sẽ là 1.
- 2. Lấy bù-2 số âm. Ở đây là số nhân.
- 3. Tạo các tích riêng phần (các bit độ lớn) và
- 4. cộng liên tiếp → tích kết quả.
- 5. Do bit dấu của tích là 1, ta lấy bù-2 của tích kết quả:

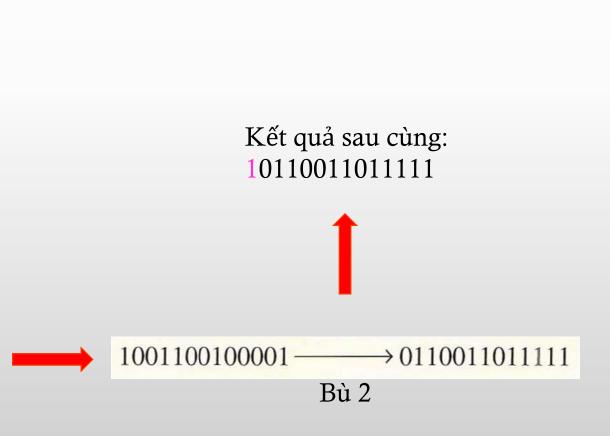

Thí dụ: Nhân 2 số có dấu 01010011 (số bị nhân) và 11000101 (số nhân).

• Phép chia

- 3 bước thực hiện phép chia
- Xác định dấu của số bị chia (dividend) và số chia (divisor), nếu cùng dấu thương (quotient) sẽ dương, ngược lại thương sẽ âm. Khởi động thương bằng 0.
- Lấy số bị chia trừ số chia bằng cách cộng với bù-2 để có dư số (remainder) riêng phần thứ nhất, cộng 1 vào thương. Nếu dư số riêng phần dương, tiếp bước 3. Nếu âm hoặc bằng 0, phép chia kết thúc.
- Lấy dư số riêng phần trừ cho số chia, cộng 1 vào thương. Nếu kết quả dương, lặp lại đối với dư số riêng phần kế tiếp. Nếu kết quả bằng 0 hoặc âm, kết thúc.

- Thí dụ: chia 01100100 (100) cho 00011001 (25).
 - Dấu của cả hai đều dương nên dấu của thương dương. Cho thương bằng 00000000.
 - Lấy số bị chia trừ số chia.

```
01100100 Dividend
+ 11100111 2's complement of divisor
01001011 Positive 1st partial remainder
```

Add 1 to quotient: 00000000 + 00000001 = 00000001.

- Lấy dư số riêng phần trừ cho số chia.

```
01001011 1st partial remainder

+ 11100111 2's complement of divisor

00110010 Positive 2nd partial remainder
```

Add 1 to quotient: 00000001 + 00000001 = 00000010

- Lấy dư số riêng phần trừ cho số chia.

00110010 2nd partial remainder
 + 11100111 2's complement of divisor
 00011001 Positive 3rd partial remainder

Add 1 to quotient: 00000010 + 00000001 = 00000011.

- Lấy dư số riêng phần trừ cho số chia.

00011001 3rd partial remainder
 + 11100111 2's complement of divisor
 00000000 Zero remainder

Add 1 to quotient: 00000011 + 00000001 = 00000100 (final quotient). The process is complete.

- Hệ thống số hex bao gồm 10 ký tự số từ 0 đến 9 và 6 ký tự chữ từ A đến F.
- Mỗi ký tự gọi là một digit. Số hex có cơ số là 16.
- Hệ thống số hex cũng được xây dựng bằng cách ghép số.
 - 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 1A, 1B, 1C, 1D, 1E, 1F, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 2A, 2B, 2C, 2D, 2E, 2F, 30, 31, . . .
- Với 2 digit, ta đếm đến FF_{16} tức 255_{10} , với 3 digit số đếm tối đa là FFF_{16} (4095₁₀), với 4 digit số đếm tối đa là FFF_{16} (65535₁₀), v.v...

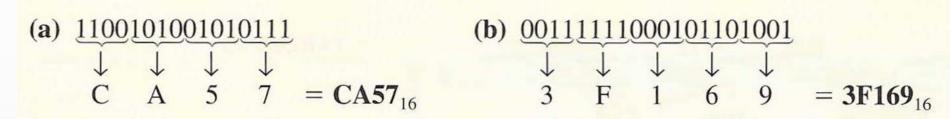
THẬP PHÂN	NHỊ PHÂN	SỐ HEX
0	0000	0
1	0001	1
2	0010	2
3	0011	3
4	0100	4
5	0101	5
6	0110	6
7	0111	7
8	1000	8
9	1001	9
10	1010	A
11	1011	В
12	1100	С
13	1101	D
14	1110	E
15	1111	F

- Biến đổi nhị phân số hex

 - (a) 11001010010101111 (b) 1111111000101101001

Two zeros have been added in part (b) to complete a 4-bit group at the left.

- Biến đổi số hex nhị phân
 - (a) $10A4_{16}$ (b) $CF8E_{16}$ (c) 9742₁₆ (a) (b) C (c)

Biến đổi số hex – thập phân

(a) $1C_{16}$ (b) $A85_{16}$

Remember, convert the hexadecimal number to binary first, then to decimal.

(a) $1 \quad C$ $\downarrow \quad \downarrow \quad \downarrow$ $00011100 = 2^4 + 2^3 + 2^2 = 16 + 8 + 4 = 28_{10}$

Biến đổi số hex – thập phân

(a) E5₁₆ (b) B2F8₁₆

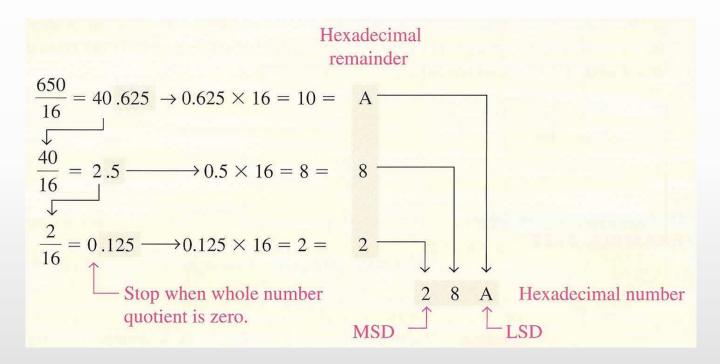
Recall from Table 2–3 that letters A through F represent decimal numbers 10 through 15, respectively.

(a)
$$E5_{16} = (E \times 16) + (5 \times 1) = (14 \times 16) + (5 \times 1) = 224 + 5 = 229_{10}$$

• Biến đổi thập phân – số hex

Ví dụ: Chuyển số thập phân 230 sang số Hexa

Cộng số hex

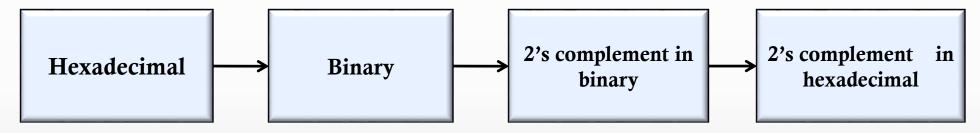
(a)
$$23_{16} + 16_{16}$$
 (b) $58_{16} + 22_{16}$ (c) $2B_{16} + 84_{16}$ (d) $DF_{16} + AC_{16}$
(a) 23_{16} right column: $3_{16} + 6_{16} = 3_{10} + 6_{10} = 9_{10} = 9_{16}$ $+ 16_{16}$ $- 16_{10}$ right column: $2_{16} + 1_{16} = 2_{10} + 1_{10} = 3_{10} = 3_{16}$
(b) 58_{16} right column: $8_{16} + 2_{16} = 8_{10} + 2_{10} = 10_{10} = A_{16}$ $+ 22_{16}$ left column: $5_{16} + 2_{16} = 5_{10} + 2_{10} = 7_{10} = 7_{16}$
(c) $2B_{16}$ right column: $B_{16} + 4_{16} = 11_{10} + 4_{10} = 15_{10} = F_{16}$ $+ 84_{16}$ left column: $2_{16} + 8_{16} = 2_{10} + 8_{10} = 10_{10} = A_{16}$
(d) DF_{16} right column: $F_{16} + C_{16} = 15_{10} + 12_{10} = 27_{10}$ $- 16_{10} = 11_{10} = B_{16}$ with a 1 carry left column: $D_{16} + A_{16} + 1_{16} = 13_{10} + 10_{10} + 1_{10} = 24_{10}$ $- 16_{10} = 8_{10} = 8_{10}$ with a 1 carry

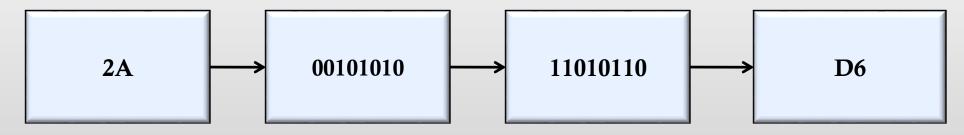

• Trừ số hex

Lấy bù-2 số hex (phương pháp 1)

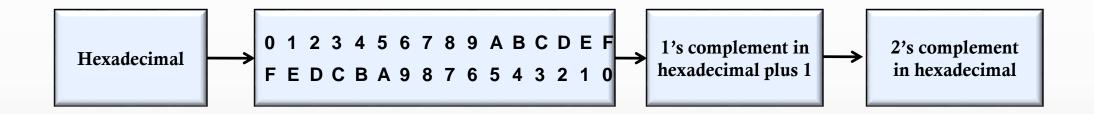
Thí dụ:

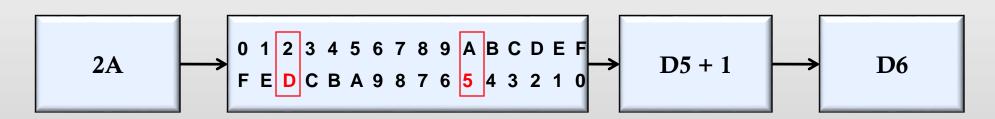

Lấy bù-2 số hex (phương pháp 2)

Thí dụ:

(a)
$$84_{16} - 2A_{16}$$
 (b) $C3_{16} - 0B_{16}$

(a)
$$2A_{16} = 00101010$$

2's complement of $2A_{16} = 11010110 = D6_{16}$ (using Method 1)

$$\begin{array}{c} 84_{16} \\ + D6_{16} \\ \hline / 5A_{16} \end{array}$$
 Add Drop carry, as in 2's complement addition

The difference is $5A_{16}$.

(b)
$$0B_{16} = 00001011$$

2's complement of $0B_{16} = 11110101 = F5_{16}$ (using Method 1)

$$\begin{array}{c}
 \text{C3}_{16} \\
 + \text{F5}_{16} \\
 \text{Add}
\end{array}$$
Add

Drop carry

The difference is $B8_{16}$.

- Hệ thống số octal có 8 ký tự số (8 digit) phân biệt: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.
- Hệ thống số octal có số cơ sở (base) là 8, còn gọi là cơ số (radix) 8.

DIGIT CO' Số 8	0	1	2	3	4	5	6	7
NHỊ PHÂN	000	001	010	011	100	101	110	111

• Giá trị của một digit được xác định bởi vị trí của digit này trong con số

5, 7, 3, 0, 4 là các digit.

Biến đổi số octal – thập phân

Ví dụ: Chuyển số octal 2374₈ sang số thập phân

```
Weight: 8^3 8^2 8^1 8^0

Octal number: 2 3 7 4

2374_8 = (2 \times 8^3) + (3 \times 8^2) + (7 \times 8^1) + (4 \times 8^0)

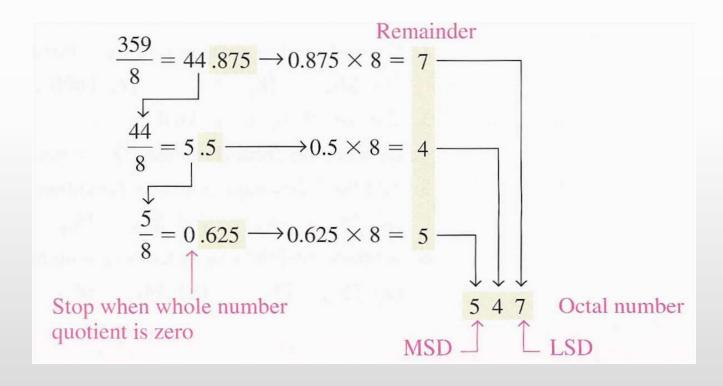
= (2 \times 512) + (3 \times 64) + (7 \times 8) + (4 \times 1)

= 1024 + 192 + 56 + 4 = 1276_{10}
```


Biến đổi số thập phân – octal

Ví dụ: Chuyển số thập phân 230₁₀ sang số octal 346₈

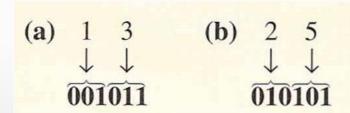
• Biến đổi octal – nhị phân

(a)
$$13_8$$

(b)
$$25_8$$

(c)
$$140_8$$

(a)
$$13_8$$
 (b) 25_8 (c) 140_8 (d) 7526_8

(c)
$$1 \ 4 \ 0$$
 $\downarrow \ \downarrow \ \downarrow$ \downarrow 001100000

• Biến đổi nhị phân - octal

- (a) 110101
- **(b)** 101111001
- (c) 100110011010
- (**d**) 11010000100

(a)
$$\underbrace{110101}_{6}$$
 $\underbrace{5}_{6} = 65_{8}$

(b)
$$\underbrace{1011111001}_{5}$$
 $\underbrace{1}$ $\underbrace{1}$

(c)
$$100110011010$$

 $4 6 3 2 = 4632_8$

(d)
$$011010000100$$

 $\downarrow \qquad \downarrow \qquad \downarrow \qquad \downarrow \qquad \downarrow$
 $3 \quad 2 \quad 0 \quad 4 = 3204_8$

- Trong số BCD, 4 bit biểu diễn một digit thập phân.
- Mã 8421 là một loại mã BCD, trong đó 4 bit nhị phân của một digit có trọng số là 8421 (2³2²2¹2⁰).

```
        DECIMAL DIGIT
        0
        1
        2
        3
        4
        5
        6
        7
        8
        9

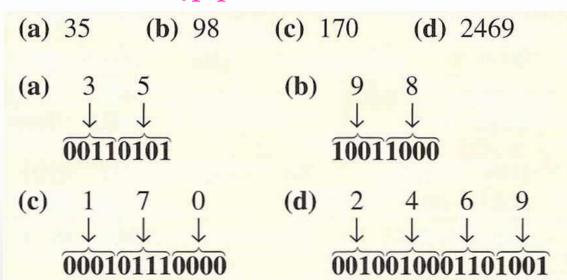
        BCD
        0000
        0001
        0010
        0011
        0100
        0101
        0110
        0111
        1000
        1001
```

• 6 tổ hợp mã không hợp lệ (không phải là BCD) là 1010, 1011, 1100, 1101, 1110, 1111.

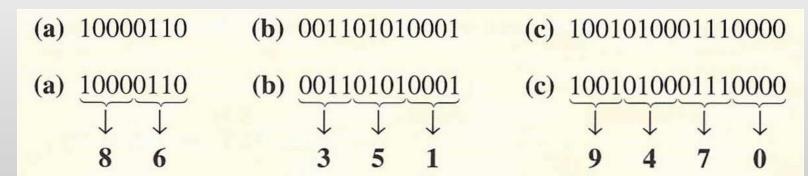

Biến đổi thập phân – BCD

Biến đổi BCD – thập phân

Cộng số BCD

(a)
$$0011 + 0100$$

(c)
$$10000110 + 00010011$$

The decimal number additions are shown for comparison.

(a)
$$0011$$
 3 $+ 0100$ $+ 4$ 7

(c)

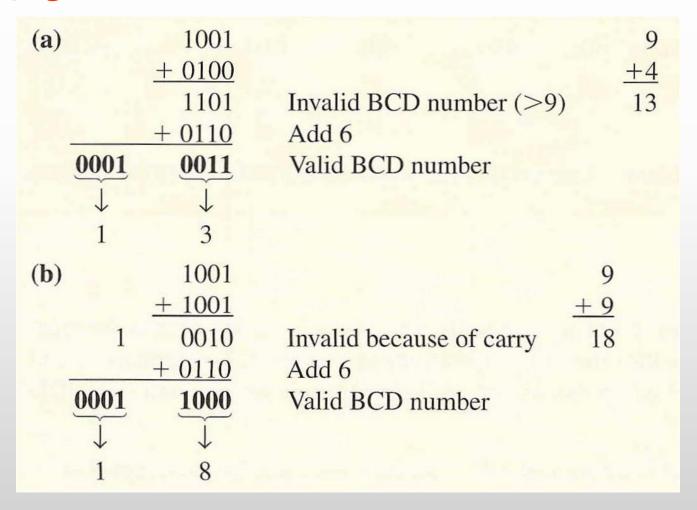
$$1000$$
 0110
 0100
 0101
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 0000
 00000
 00000
 00000

Note that in each case the sum in any 4-bit column does not exceed 9, and the results are valid BCD numbers.

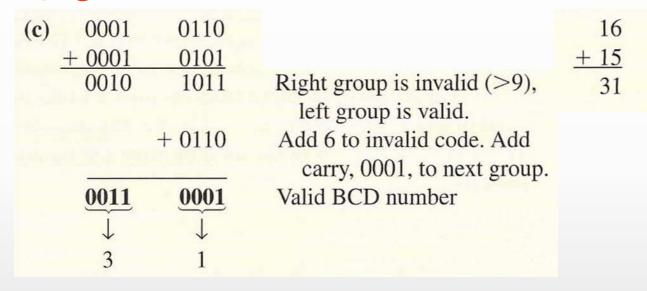
Cộng số BCD

Cộng số BCD

(d)
$$0110 \ 0011 \ 0011 \ 1010 \ 0011 \ 1010 \ 0011 \ 0011 \ 0010 \ 000$$

• Các dạng BCD khác

BCD-8421	BCD-5421	BCD-2421	Thập phân
0000	0000	0000	0
0001	0001	0001	1
0010	0010	0010	2
0011	0011	0011	3
0100	0100	0100	4
0101	1000	1011	5
0110	1001	1100	6
0111	1010	1101	7
1000	1011	1110	8
1001	1100	1111	9

• Mã Gray

THẬP PHẨN	NH! PHÂN	MÃ GRAY	THẬP PHẨN	NH! PHÂN	MÃ GRAY
0	0000	0000	8	1000	1100
1	0001	0001	9	1001	1101
2	0010	0011	10	1010	1111
3	0011	0010	11	1011	1110
4	0100	0110	12	1100	1010
5	0101	0111	13	1101	1011
6	0110	0101	14	1110	1001
7	0111	0100	15	1111	1000

Mã ký tự (dạng ASCII)

ASCII: American Standard Code for Information Interchange. ASCII có 128 ký tự và ký hiệu được biểu diễn bằng mã nhị phân 7-bit. Thực tế ASCII được xem như mã 8-bit với bit MSB luôn luôn bằng 0 (00H → 7FH). ASCII có 32 ký tự đầu tiên là các lệnh không đồ họa (không in hoặc hiển thị), chỉ dùng cho muc đích điều khiển. Các ký tự khác là những ký hiệu đồ họa, có thể in và hiển thị bao gồm chữ, số, dấu và những ký hiệu thông dụng. Mã ASCII mở rộng là mã 8 bit dành cho các mục đích liên quan đến ngôn ngữ, toán học, đồ họa, . . . (80H → FFH).

Symbol	Binary	Hexadecimal
2	0110010	32 ₁₆
0	0110000	30 ₁₆
Space	0100000	20 ₁₆
P	1010000	50 ₁₆
R	1010010	52 ₁₆
I	1001001	49 ₁₆
N	1001110	4E ₁₆
T	1010100	54 ₁₆
Space	0100000	20 ₁₆
"	0100010	22 ₁₆
A	1000001	41 ₁₆
=	0111101	$3D_{16}$
"	0100010	22 ₆
;	0111011	3B ₁₆
X	1011000	58 ₁₆

$B_4B_3B_2B_1$	$\mathrm{B_{7}B_{6}B_{5}}$							
	000	001	010	011	100	101	110	111
0000	NULL	DLE	SP	0	<u>@</u>	P`		p
0001	SOH	DC1	!	1	A	Q	a	q
0010	STX	DC2	"	2	В	R	b	r
0011	ETX	DC3	#	3	С	S	С	S
0100	EOT	DC4	\$	4	D	T	d	t
0101	ENQ	NAK	%	5	E	U	e	u
0110	ACK	SYN	&	6	F	V	f	V
0111	BEL	ETB	•	7	G	W	g	w
1000	BS	CAN	(8	Н	X	h	X
1001	HT	EM)	9	I	Y	i	y
1010	LF	SUB	*	:	J	Z	j	Z
1011	VT	ESC	+	;	K	[k	{
1100	FF	FS	,	<	L	\	1	I
1101	CR	GS	-	=	M]	m	}
1110	SO	RS		>	N	٨	n	~
1111	SI	US	/	?	O	_	0	DEL

Control Characters						
NULL	Null	DLE	Data link escape			
SOH	Start of heading	DC1	Device control 1			
STX	Start of text	DC2	Device control 2			
ETX	End of text	DC3	Device control 3			
EOT	End of transmission	DC4	Device control 4			
ENQ	Enquiry	NAK	Negative acknowledge			
ACK	Acknowledge	SYN	Synchronous idle			
BEL	Bell	RTB	End of tranmission block			
BS	Backspace	CAN	Cancel			
HT	Hotizontal tab	EM	End of medium			
LF	Line feed	SUB	Substitute			
VT	Vertical tab	ESC	Escape			
FF	Form feed	FS	File separator			
CR	Carriage return	GS	Group separator			
SO	Shift on	RS	Record separator			
SI	Shift in	US	Unit separator			
SP	Space	DEL	Delete			